

Pestpreventie inclusief kanjertraining

Inhoud

Inleiding;.....	2
ACHTERGROND INFORMATIE pestpreventie	5
STAPPENPLAN Pestpreventie voor de leerling	
STAPPENPLAN Pestpreventie voor de leerkracht.....	
STAPPENPLAN pestpreventie voor de ouders	12
De regels	14
Welke strafmaatregelen nemen wij?	
Hoe begeleiden we.....	17
Adviezen aan.....	18
Bijlage 1; Kanjertraining	19

Inleiding;

Uit ons Strategisch beleidsplan 2018-2022;

Bij ons staat het kind centraal. Ieder kind is uniek en verdient aandacht en respect. Uitgangspunten zijn het welbevinden en betrokkenheid van de kinderen. Wij bieden kinderen een veilige, stimulerende en uitdagende omgeving waar talenten tot ontplooiing komen. Een plek waar een kind zich optimaal kan ontwikkelen. Waar een kind kan uitgroeien tot een sociaal vaardig en weerbaar mens met een positief zelfbeeld. Onze school is openbaar. Verschillen tussen kinderen zien we als een verrijking voor ons onderwijs. Iedereen is welkom. We leren kinderen samenwerken, respect te hebben en in te zien dat mensen verschillend zijn, maar toch gelijkwaardig.

Belangrijker dan een richtlijn pesten is dat we voorkomen dat er gepest wordt. Binnen alle scholen wordt daarom gewerkt met de Kanjertraining.

Wetgeving;

Per 1 augustus 2015 is voor de scholen de wettelijke bepaling over sociale veiligheid van leerlingen in school in werking getreden.

De wet Veiligheid op school schrijft voor dat scholen zich moeten inspannen om pesten tegen te gaan en dat zij zorgen voor sociale veiligheid binnen hun school. In de wet staat dat scholen jaarlijks deze sociale veiligheid onder hun leerlingen moeten meten = Monitor Sociale Veiligheid.

Er is bepaald dat er sprake moet zijn van een coördinator en jaarlijkse veiligheidsbeleving van leerlingen, dit zijn de MIB-ers.

Kerdoelen;

37. De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

38. De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen..

Ook aspecten van de kerndoelen 34 en 35 zijn van belang, en tot op zekere hoogte is ook kerndoel 39 aan burgerschap gerelateerd:

34 De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

35 De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

39 De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

We doen er alles aan om de kinderen een veilige leeromgeving te bieden. In ons schoolplan is te lezen;

Twee kenmerken van grote waarde voor de ontwikkeling van een kind zijn: betrokkenheid en welbevinden. Zij geven antwoord op de vraag hoe een kind zich ontwikkelt of dingen leert. We zijn pas echt tevreden over een activiteit als we erin slagen een hoge betrokkenheid te realiseren, want in betrokken activiteit geven kinderen (en ook volwassenen) het beste van zichzelf.

Als die hoge mate van betrokkenheid er is, vindt er leren plaats. Dit komt ten goede aan de competentieontwikkeling en het welbevinden van het kind. We houden bij het beoordelen rekening met de leeftijd en ontwikkelingsniveau van de kinderen. Bij het observeren van de ontwikkeling staat de volgende vraag centraal: 'Is dit kind nog in ontwikkeling?'. Door hier naar te kijken worden ook hoogbegaafde kinderen gesignaleerd,

die anders minder snel zouden opvallen, omdat hun resultaten op de verschillende toetsen toch wel voldoende zijn.

De mate van welbevinden van kinderen geeft aan hoe zij het maken op het emotionele vlak. Kinderen (en volwassenen) die zich 'welbevinden', voelen zich 'als een vis in het water', zijn emotioneel gezond, hebben zelfvertrouwen, durven zichzelf te zijn en voor zichzelf op te komen.

In ons onderwijsteam realiseren we betrokkenheid en welbevinden door bewust aandacht te geven aan creativiteit, talentontwikkeling en ondernemingszin.

Creativiteit

In ons onderwijsteam zijn wij ervan overtuigd dat het ontwikkelen van creativiteit belangrijk is. Creativiteit in de zin van vindingrijkheid en probleemoplossend vermogen. Creativiteit van ons denken en doen. Dat vraagt om verbeeldingskracht van kinderen, maar ook van leerkrachten. Wij streven ernaar kinderen de ruimte te geven om nieuwe dingen te ontdekken, uit te proberen en eigen oplossingen aan te dragen. Daarbij maken we onder andere gebruik van technologische middelen. Iedereen heeft creatief vermogen in zich. Het is onze taak dit vermogen aan te wakkeren en te ontwikkelen. Vaak komen creatieve ideeën of oplossingen tot stand door samen te werken. Door op elkaars ideeën voort te bouwen. Daarom neemt leren samenwerken ook een belangrijke plaats in, in ons onderwijs.

Samen kom je verder!

Sociale veiligheid monitoren;

Jaarlijks monitoren we de sociale veiligheid met een betrouwbaar en valide instrument. Het instrument geeft inzicht in;

- hoe ervaren kinderen de sociale en fysieke veiligheid op school
- hebben leerlingen te maken met aantasting van de sociale veiligheid (zoals door pesten, geweld, discriminatie e.d.).
- hoe is het gesteld met het welbevinden van leerlingen op school?

Binnen de Oosterveldschool gebruiken we Kanvas en tevredenheidspeilingen. De informatie over de sociale veiligheid wordt doorgestuurd naar de inspectie.

Stuurt de school de resultaten via Vensters door naar de inspectie, dan voldoet de school aan de wettelijke verplichting.

Onderdelen zijn;

- Wat is het welbevinden van de leerlingen
- Ervaren van sociale en fysieke veiligheid
- aantasting van sociale veiligheid

Kanvas wordt afgenomen in de groepen 5 t/m 8.

De volgende aspecten worden gemeten;

- het voorkomen van incidenten op school.
- Veiligheidsbeleving van leerlingen
- Welbevinden van leerlingen
- Leerkracht treedt op
- Angst voor agressie

De onderste twee heeft de Kanjertraining toegevoegd. De school signaleert hiermee in hoeverre de leerkracht adequaat optreedt tegen incidenten en in hoeverre angst een rol speelt. Een onveilige klas kan angst soms bepalender zijn voor de veiligheidsbeleving dan de daadwerkelijke incidenten. We gebruiken deze informatie als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid.

Binnen onze school werken we met onderstaande planning waardoor we het hele jaar aandacht besteden aan de sociale veiligheid;

September	Gouden weken in alle groepen
Oktober	Talentgesprekken met de kinderen/ startgesprekken
November	Afname Kanvas
Januari	Zilveren weken
Februari	Rapportage naar ouders onderdeel portfolio
Maart/ April	Afname tevredenheidspeilingen; om het jaar.
Mei/ juni	Oudergesprekken
Hele schooljaar	Kanjerlessen; In alle klassen worden de lessen gegeven. Een keer in de week is er ene les met de hele school in het atrium.
Kriebels in je buik	We geven in ieder geval 2x per jaar een les uit Kriebels in je buik. Dit is een digitale lessenserie over weerbaarheid, relaties en seksualiteit voor het basisonderwijs.
Keuze mogelijkheden	Mocht het binnen een groep nodig zijn dat er meer aandacht komt voor de sociale veiligheid gaan we kijken naar extra interventies. Dit kan ook onder begeleiding van een externe coach.

Achtergrond informatie pestpreventie

Deze richtlijn pestpreventie heeft als doel;

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Op obs Oosterveldschool erkennen wij dat elk kind verschillend is. Toch zijn er ook veel overeenkomsten. Zo probeert elk kind de eigen positie te ontdekken ten opzichte van volwassenen. Maar vooral ook zijn/haar positie te bepalen ten opzichte van leeftijdgenootjes. Reacties van anderen geven een kind duidelijkheid over het eigen gedrag. Bevestiging geeft zekerheid, en zekerheid geeft vertrouwen. Iedereen mag er zijn! Vanuit deze gedachte willen we heel alert zijn op signalen die op pesten kunnen duiden. Dit staat beschreven in het bovenschools pestprotocol (Zie ook bijlage 'Pestprotocol Stichting Talent Westerveld') en ons veiligheidsplan. Belangrijk vinden wij om het volgende te onderscheiden, 'Wat is plagen? Wat is pesten?'

Daders en slachtoffers

De opvatting bestaat dat kinderen zijn in te delen in pesters en gepesten (of in daders en slachtoffers). Deze eenzijdige kijk op pesten maken de problemen groter en is niet de wijze van oplossen die de Kanjertraining voorstaat. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer lang niet altijd zo eenvoudig zijn te scheiden en soms een en dezelfde persoon is. Kanjertraining richt zich daarom niet alleen op de pester of op de gepeste, maar op de gehele groep. De aanpak moet zo zijn dat alle kinderen er baat bij hebben. Kern van de Kanjeraanpak is: Zet het onderling vertrouwen terug in de groep. Zoek met elkaar oplossingen die ook in de toekomst houdbaar zijn. Zowel kinderen, leerkrachten als ouders worden bij de aanpak betrokken. De Kanjertraining heeft veel oefeningen, zowel preventief als curatief om het vertrouwen en de respectvolle omgang met elkaar te bewerkstelligen. De petjes zijn hierbij een hulpmiddel en helpen om een duidelijk onderscheid te maken tussen 'de wereld van vertrouwen' en 'de wereld van wantrouwen'.

Plagen

Bij plagen geldt in algemene zin:

- Er is geen winnaar of verliezer
- Het gebeurt incidenteel
- Er is geen letsel (fysiek of psychisch)
- De ander is in staat zich te verdedigen.

Pesten

Bij pesten gaat het om:

- Buitengesloten worden of genegeerd worden (doen alsof je niet bestaat)
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn b.v. kleding, uiterlijk etc.
- Door iemand of groep zonder reden geslagen worden
- Bedreigd worden, onder druk zetten.

Als dit steeds bij hetzelfde kind gebeurt en meerdere keren per dag of per week, dan is er sprake van structureel pesten. Iemand die gepest wordt kan daar blijvend schade van ondervinden.

De kans dat pestgedrag ook op onze scholen kan ontstaan/voorkomt is reëel. Daar willen wij de ogen niet voor sluiten. Belangrijk vinden wij dan ook hoe wij allereerst kunnen bijdragen aan het voorkomen van pestgedrag. Als er schermutselingen zijn tussen kinderen proberen we allereerst de leerlingen zelf tot een oplossing te laten komen. Op het moment dat een van de kinderen verliezer/zondebok wordt heeft dit kind recht/de

plicht om zijn/haar juf of meester in te schakelen. De leerkracht zal altijd beide partijen bij elkaar brengen en een gesprek voeren, om zo ruzie en pesterijen op te lossen. Samen worden haalbare afspraken gemaakt. Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling. Het kind (de groep) wordt direct aangesproken, en de sancties zoals eerder beschreven in het pedagogisch klimaat worden toegepast. Wanneer een kind in herhaling blijft vallen, worden de ouders ingelicht en proberen school en ouders samen te werken aan een bevredigende oplossing en een gedragsverbetering te bewerkstelligen. De leerkracht biedt altijd hulp (in woord en gebaar) aan het gepeste kind, maar begeleidt ook de pester(s). Als het school en ouders niet lukt het pestgedrag te laten stoppen, kan een externe deskundige worden ingeschakeld.

Preventief beleid

Bij de start van elk schooljaar in elke groep groepsregels/ afspraken opgesteld en zichtbaar opgehangen in elk lokaal. Daarnaast worden de regels van de Kanjertraining dagelijks onder de aandacht gebracht.

Conflicten/Pesten

- Pestgedrag en grensoverschrijdend gedrag wordt niet getolereerd
- Conflicten worden altijd uitgesproken
- Lukt het niet onderling, dan zal een leerkracht bemiddelen
- Conflicten dienen zo snel mogelijk opgelost te zijn, zeker voordat het kind weer naar huis gaat
- Ieder kind krijgt elke dag een nieuwe kans
- Zie ook 'Kanjers-/Pestprotocol' in de bijlagen.

Conflictsituaties oplossen

In school kunnen wij te maken krijgen met kleine en grote conflicten. In een (beperkte) ruimte moet samen geleefd en gewerkt worden, met veel andere leerlingen of andere volwassenen. Ruzies kunnen van grote invloed zijn op de sfeer in de groep, of op school. Uitgangspunt daarbij is dat ruzies niet uit de weg moeten worden gegaan. Kinderen komen ook in andere situaties ongetwijfeld wel eens in aanraking met conflicten. In plaats van deze conflicten af te doen als lastig, gaan wij uit van de visie dat deze situaties juist aangegrepen moeten worden als 'oefenmomenten'. Dit geldt voor conflicten tussen kinderen onderling als voor conflicten tussen kinderen en volwassenen. Soms loopt een kind weg en verstopt zich of gaat naar huis. Een lastige situatie voor de leerkracht(en). We hebben afgesproken dat de leerkracht een collega vraagt om even op de klas te letten. Zelf zoekt de leerkracht in en rond school. Als de leerling nergens is te vinden worden de ouders of de oppas gebeld. Met de ouders wordt afgesproken dat het kind onmiddellijk weer naar school wordt gebracht. Daarna gaat de leerkracht terug naar de eigen klas.

Sociale angst en sociaal isolement

Een gesloten of sociaal angstig kind is niet goed in staat om de eigen behoeften, wensen of belangen kenbaar te maken. Het gevolg is dat het kind weinig sociale contacten heeft, en kan vervreemden van de omgeving, met een sociaal isolement als gevolg. Geslotenheid kan ook voorkomen als gevolg van gevoelens van onzekerheid of onveiligheid vanwege nieuwe situaties. Deze vorm van 'gesloten' gedrag heeft echter een tijdelijk karakter.

Kinderen die gesloten of sociaal angstig zijn, vermijden situaties waarin omgegaan moet worden met andere kinderen. De school ziet het als een belangrijke taak, oog te hebben voor kinderen die gedrag vertonen, waar mogelijk sprake is van sociaal angstig gedrag. Door goed te observeren in allerlei situaties (in lessen, pauzemomenten, bij momenten van vrij werken, en tijdens spel- en gymlessen) is het voor de leerkracht mogelijk, zicht te krijgen op deze problematiek.

Plan van aanpak

Als bij een kind sprake is van zorg omtrent het gedrag, dat mogelijk voortvloeit uit een van bovengenoemde aspecten, wordt het kind besproken, op collegiaal niveau (leerlingbespreking). Duidelijk is dat er actie wordt ondernomen.

Belangrijke stappen hierbij zijn:

- In gesprek gaan met de ouders/verzorgers van het kind
- Zorgvuldige observatie op basis van een voorlopige hypothese
- Analyse van het pedagogisch klimaat van de groep
- Analyse van de onderwijsleersituatie

Op basis van alle bevindingen wordt samen bepaald, of er een mogelijke oorzaak is, die een verklaring zou kunnen zijn voor de gedragsmoeilijkheden van het kind. De school hecht er grote waarde aan om, in dergelijke situaties, op basis van een goede verstandhouding met de ouders, hierover met elkaar te communiceren. De inbreng van ouders, op basis van hun eigen ervaringen, nemen wij serieus. Hier zal de lijn voor eventuele hulp van buitenaf, worden uitgezet.

Agressie en geweld

Helder is dat op de school, zowel binnen als op het schoolterrein, iedere vorm van verbaal en fysiek geweld/ bedreiging / agressie niet wordt getolereerd. Wij onderscheiden hierbij onderstaande uitingsvormen:

Hinderlijk gedrag

Onder hinderlijk gedrag wordt verstaan: 'gedrag dat hinderlijk is voor anderen in de directe omgeving' bijvoorbeeld onderuit gaan zitten en de voeten op tafel leggen.

Onacceptabel gedrag

Onacceptabel gedrag is een brede term waaronder diverse vormen van agressie vallen. In het algemeen kan worden gesteld dat het gaat om gedrag, dat niet voldoet aan de algemeen geldende maatschappelijke normen en waarden. Het in bezit hebben van wapens, (steekwapen, vuurwapen of slagwapen) en dit wapen wordt door een persoon meegebracht naar de school, of directe schoolomgeving, vinden wij bijvoorbeeld hieronder vallen. Ook het vertellen aan anderen dat je een wapen bij je hebt is voor ons een vorm van onacceptabel gedrag.

Telefonische agressie

Onder telefonische agressie wordt verstaan het telefonisch- door middel van eisen stellen en dreigen iets gedaan proberen te krijgen.

Schriftelijke agressie

Onder schriftelijke agressie verstaan wij het schriftelijk doen van bedreigingen ten aanzien van een persoon/school.

Verbaal geweld

Onder verbaal geweld verstaan wij grof taalgebruik, discriminerende taal en/of schelden. Verbaal geweld hoeft niet specifiek tegen een persoon gericht te zijn.

Ernstige bedreigingen / intimidatie

Hieronder verstaan wij gerichte bedreigingen en/of grof taalgebruik, specifiek gericht tegen een persoon of groepje mensen, met als doel deze te intimideren.

Extreem pestgedrag

Kan ook worden gerangschikt onder de uitingsvorm ernstige bedreigingen en intimidatie.

Seksuele intimidatie

Valt eveneens onder de uitingsvorm ernstige bedreigingen en intimidatie. We denken hierbij aan verbale ongewenste intimiteiten, ongewenste betastingen tot en met aanranding en verkrachting.

Preventief beleid op agressie en seksuele intimidatie

Dit houdt in dat op alle niveaus maatregelen worden genomen om agressie en seksuele intimidatie te voorkomen. De volgende activiteiten kunnen hiertoe worden ingezet:

- Leerkrachten kunnen deelnemen aan cursussen gericht op het voorkomen en omgaan met agressie en/of seksuele intimidatie.
- Leerkrachten, kinderen en (toekomstige) ouders worden geïnformeerd over de geldende gedragsregels.
- Het team zal zorgdragen voor de praktische uitvoering op schoolniveau. Door zorg te dragen voor goede werk- en leeromstandigheden, een prettig sociaal klimaat en voldoende aandacht voor kind, ouder en teamlid proberen wij bij te dragen aan de waarborging van de veiligheid.

Veiligheid, en specifiek agressief gedrag en seksuele intimidatie wordt op gezette tijden aan de orde gesteld om er voor te zorgen dat ieder zich bewust blijft van de gemaakte afspraken en weet wat er in onze school en schoolomgeving speelt. Het kan worden besproken tijdens:

- individuele gesprekken met teamleden
- teambijeenkomsten.
- MR-/GMR-bijeenkomsten
- in de RI&E en het daarbij opgestelde plan van aanpak
- overleg met directeur-bestuurder

Indien er toch sprake is van een incident met dit karakter, wordt dit onmiddellijk gemeld bij de directeur en de contactpersoon van de school. Afhankelijk van de ernst van de situatie worden maatregelen genomen en wordt de directeur-bestuurder op de hoogte gesteld

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

Olweus (1993) spreekt over primaire en secundaire signalen. Primaire signalen zijn direct en duidelijk verbonden met pestproblemen. Secundaire signalen duiden vaak op een pestsituatie, maar het verband is niet zo duidelijk.

Slachtoffer: primaire signalen

- Ze worden (herhaaldelijk) op een gemene manier geplaagd, uitgescholden (ze kunnen ook een scheldnaam hebben), bespot, gekleineerd, belachelijk gemaakt, vernederd, bedreigd, gecommandeerd, overheerst of onderworpen.
- Klasgenoten steken de draak met hen en lachen hen op een spottende en onvriendelijke manier uit.
- Ze worden lastig gevallen, weggeduwd, gestoten, gestompt, geslagen, geschopt en ze zijn niet in staat zichzelf adequaat te verdedigen.
- Ze zijn betrokken bij 'twisten' of 'ruzies', waarin ze zich totaal niet kunnen verdedigen en waaruit ze soms huilend proberen te ontsnappen.
- Hun boeken, geld of andere eigendommen worden beschadigd of slingeren rond.
- Ze hebben blauwe plekken, verwondingen, sneeën, schrammen of gescheurde kleding, die ze niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben en ze hebben enkele kenmerken zoals die onder algemene kenmerken genoemd staan.

Slachtoffer: secundaire signalen

- Ze zijn (vaak) alleen en ze worden uitgesloten door de klas tijdens pauzes. Ze lijken geen enkele goede vriend in de klas te hebben.
- Ze worden als één van de laatste gekozen bij het samenstellen van een team.
- Ze proberen in de pauze dicht bij de leerkracht of andere volwassenen te blijven.
- Ze vinden het erg moeilijk hardop te praten in de klas en maken een angstige en onzekere indruk.
- Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit.
- Ze tonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Signalen en kenmerken van pesters

Op school kenmerken de pestkoppen zich als volgt:

Ze plagen herhaaldelijk op een gemene manier, spotten, intimideren, bedreigen, schelden, kleineren, maken een ander belachelijk, vernederen, duwen, stoten, slaan, stompen, maken de eigendommen van andere leerlingen stuk. Ze kunnen dit gedrag ten opzichte van veel leerlingen vertonen, maar zoeken vooral de zwakkere en hulpeloze leerlingen als mikpunt. Veel pestkoppen zorgen ervoor dat hun meelopers het vuile werk doen terwijl ze zelf op de achtergrond blijven.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Stappenplan

pestpreventie voor de ouders

- Stap 1: Als uw kind u vertelt dat het wordt gepest, neem uw kind dan serieus.
- Stap 2: Vraag of uw kind het eerst geprobeerd heeft zelf of samen op te lossen. We hanteren op school de volgende stappen, hierin krijgen de leerlingen ook lessen in goed gedrag:
1. **STOP** Als iemand vervelend doet tegen jou of iemand anders: zeg duidelijk stop. Dit doe je met een duidelijk handsignaal en een duidelijke stem.
  2. **LOOP** Soms stopt het vervelende gedrag niet, ook als je stop hebt gezegd. Als dit gebeurt 'loop weg'! Doe dit op een rustige manier.
  3. **PRAAT** Zelfs als je wegloopt, stopt ongewenst gedrag soms niet: ga dan naar een volwassene; **Hulp halen!**

Als uw kind deze stappen niet toepast, dan geeft u aan dat hij/zij dat eerst moet proberen.

- Stap 3: Op het moment dat uw kind er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) neemt u contact op met de leerkracht.
- Stap 4: Als door u wordt gesignaleerd, dat een leerling wordt gepest, kan de leerkracht de volgende stappen ondernemen.
- De gedragsles STOP-LOOP-PRAAT wordt door de leerkracht gegeven.
  - De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
  - Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest.
  - Bij pestgedrag worden de ouders (van pester en gepeste) op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.
  - Indien noodzakelijk worden ook de intern begeleider en/of de directeur hierbij ingeschakeld.
  - De groep wordt meegenomen in deze aanpak omdat het nooit een probleem is van een leerling.

Digitaal pesten:

Ouders moeten alert zijn op pesterijen die thuis plaats vinden via internet of de telefoon. Ouders en leerkrachten moeten kinderen wijzen op de eventuele gevaren van o.a. Whats app en Facebook. Het is belangrijk dat u als ouder weet wat uw zoon/dochter met de computer doet.

Als het pesten net begint, is het moeilijk signalen te herkennen, maar als het structureel is, zie je dat een kind verandert.

Het kind kan de volgende kenmerken gaan vertonen:

- de vrolijkheid verdwijnt
- gauw kwaad worden
- agressief gaan doen
- gaan schelden en/of schoppen
- de clown uit gaan hangen om er bij te horen

Heeft u het idee dat uw kind gepest wordt via internet of telefoon pak het dan serieus aan en laat het kind praten

- geef steun
- zoek samen naar een oplossing
- licht samen met uw kind de school in
- loop samen de adressenlijst door en blokkeer afzender mail of MSN `er
- bewaar apps en evt. mailtjes als bewijs
- reageer niet op haat-apps
- als er iets vervelends gebeurt in de app, ga dan weg

De regels binnen onze school zijn voor leerkrachten. Kinderen en hulpouders zijn;

Vóóraf moet duidelijk zijn wat er in een bepaalde hoek wel en niet, mag en kan. Dan hebben de kinderen de keuze of ze daar 'overheen' gaan of niet. Allerlei gesprekken die in morele, energievretende discussies overgaan kunnen voorkomen worden door 'zakelijke' regels.

Hoofdregel

Zorg dat je zelf prettig kunt spelen en werken en dat anderen dat kunnen.

- Je hebt zorg voor jezelf en anderen.
- Hier schop je niet én hier laat je je niet schoppen.
- Hier sla je niet én hier laat je je niet slaan.
- Hier scheld je niet én hier laat je niet op je schelden.
- Als iemand laat merken dat hij iets niet leuk vindt, STOP je!

Spel en werk moet rustig kunnen verlopen.

- Hier pak je geen spullen waar anderen mee aan het werken of spelen zijn, zonder het te vragen.
- Leg materiaal altijd terug op zijn plaats.
- Jouw geluid mag anderen niet storen.
- In school loop je rustig.
- Je bent zuinig op het materiaal en de omgeving.

Overtreding.

Het uiterste redmiddel kan bestaan uit een sanctie waarbij een kind de toegang voor een hoek **tijdelijk** ontzegd wordt. Het kind moet **bewust worden gemaakt** dat het (nog) niet in die hoek kan/mag spelen/werken. Het gedrag mag afgewezen worden, de persoon niet.

Het kind kan (zelf weer verantwoordelijkheid nemend) het moment van terugkeren bepalen.

Als het probleemgedrag zich herhaalt, is er iets anders gaande en moet er een ervaringsreconstructie worden gemaakt (soms in overleg met ouders).

Algemene schoolregels

- Spreek elkaar aan met de voornaam
- Spreek algemeen geaccepteerde taal
- De kinderen spreken de leerkrachten aan met 'juf(frouw) of 'meester', evt gevolgd door de voornaam
- Leerlingen mogen de leerkrachten tutoyeren
- Neem de normale beleefdheidsregels in acht
- Wees op tijd op school
- Stil en rustig in de gangen lopen
- Stil en rustig in het hart van de school werken
- Zorg dat rommel wordt opgeruimd
- Alleen snoepen onder schooltijd als er een traktatie is, de school geeft de voorkeur aan gezonde traktaties
- Een kwartier voor schooltijd mag je in de klas
- Spring zuinig met alle materialen om.

Pleinregels/ Samen spelen

- Voorkom dat je elkaar pijn doet
- Iedereen mag meedoen
- Speel creatief, maar niet agressief
- Hou bij het spelen rekening met elkaar
- Gooi afval in de afvalbak
- Loop op het plein met de fiets aan de hand
- Fietsen staan netjes in het fietsenhok
- Speel niet tussen de fietsen
- Gooi niet met zand, takken of ander materiaal.

Groepsregels

- De leerkracht stelt bij voorkeur samen met de kinderen de klassenregels op
- Deze regels zijn een aanvulling/uitwerking op bovenstaande afspraken
- De regels worden aan het begin van het schooljaar met de kinderen besproken
- De afspraken zijn, samen met de regels van de Kanjertraining in alle lokalen voor iedereen zichtbaar aanwezig.

Belonen en straffen

Kinderen worden beloond op de volgende wijze:

- Complimenten op schrift, in woord en gebaar
- Beloningsstickers, -kaartjes, of -stempel
- Kortdurende leuke activiteit, afwijkend van het lesrooster.

Regels en afspraken bij ongepast gedrag en vervolgstappen

Ongepast gedrag

Indien een kind zich niet aan afspraken of regels houdt of onaangepast gedrag vertoont dan kan de leerkracht de volgende sancties nemen:

- Waarschuwen
- Apart zetten
- In andere groep zetten
- In pauzes binnenlaten
- Strafwerk geven
- Laten nablijven (na ouders ingelicht te hebben)
- Overleg met ouders over gezamenlijke aanpak/straf.
- Aanmelden voor leerlingenbespreking in verband met gedragsproblemen.
- Uitgangspunt blijft strafwerk en nablijven zoveel mogelijk te vermijden.

Vervolgstappen

Indien het gedrag niet verbetert, onaangepast blijft of ontoelaatbaar is, dan kan een officiële waarschuwing volgen. Bij een volgende overtreding wordt schorsing aangevraagd. In het uiterste geval kan een procedure opgestart worden om het kind van school te verwijderen.

Hoe begeleiden we.....

1. de gepeste leerling:

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- We laten de leerling inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We benadrukken de sterke kanten van het kind.
- We stimuleren het dat de leerling zich anders/beter opstelt.
- We praten met de ouders van het kind (en de ouders van de pester).
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het over te beschermen.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

2. de pester:

- We praten met de pester en we zoeken naar de reden van het pesten.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.
- We laten excuses aanbieden.
- We spreken bij herhaling de pester er weer op aan.

3. de grote groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep want pesten is een probleem van de hele groep. Met de groep gaan we werken aan groepsdynamiek en zorgen we voor een schoolbrede aanpak.
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling.
- We bespreken met de leerlingen dat "meedoen" met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

4. nazorg

- Op het moment dat het pesten is gestopt, is het belangrijk om nog regelmatig **terloops** te verifiëren of alles nog steeds naar wens is. Dat geldt voor de pester, de gepeste en voor de groep.

Adviezen aan.....

1. de ouders van de gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer uw kind om naar de leerkracht te gaan.

2. de ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

3. de ouders van alle kinderen:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houdt rekening met de gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Meer informatie is te vinden op:

- www.pestweb.nl tips voor kinderen, ouders en leerkrachten, telefonische hulplijn voor kinderen.
- www.ppsi.nl (geeft informatie over contactpersonen en vertrouwenspersonen in het onderwijs, en de rol van de vertrouwensinspectie)

Bijlage 1; Kanjertraining

Bij het ontwikkelen van sociaal- emotionele vaardigheden maken wij gebruik van de Kanjertraining. Het is belangrijk dat een kind positief over zichzelf en de ander leert denken. Als een kind positiever denkt, heeft het meestal ook minder last van sociale stress.

Met Kanjertraining leert een kind hoe het positief over zichzelf en anderen kan denken, hoe het conflicten kan voorkomen of op kan lossen. Kinderen krijgen vertrouwen in zichzelf en in anderen.

We zijn van mening, dat elk kind in principe geneigd is het goede te doen, aardig te zijn voor anderen en lekker te werken. Lukt dit niet, dan is er wat aan de hand en is het tijd voor een gesprek. Daarin staat het kind centraal.

Onze school is een 'Kanjerschool'. Er wordt voor de bevordering van de sociaal- emotionele ontwikkeling gebruik gemaakt van de methode 'Kanjertaining'. Het gehele team volgt hiervoor scholing.

Kanjertaining wordt aangevuld met de 'STOP-methode'. Vijf basisregels van de 'Kanjertaining':
We vertrouwen elkaar
We helpen elkaar
We werken samen
We hebben plezier
We doen mee
Internetprotocol

De gedragsregels op onze school zijn algemeen geformuleerd. De Stichting heeft ook een internet protocol.

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manier. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren.

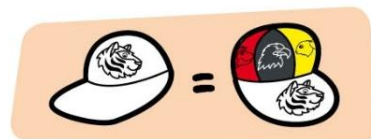
Uiteraard zijn er ook verschillende combinaties van petten mogelijk. Belangrijk gegeven is dat het hierbij gaat om coping. De petten zijn hulpmiddelen om op een respectvolle wijze over gedrag te kunnen praten. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen kunnen maken. Kinderen wordt daarmee geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Zolang je drager bent van de witte pet van vertrouwen kun je ook niet zeggen dat de ene combinatie beter is dan de andere combinatie van petten.

Je kunt ook zeggen; de Kanjer is:

Je kunt ook zeggen:

Wanneer ontstaan de echte problemen? Dat is wanneer de witte pet van het vertrouwen wegvalt. We vervallen dan in reacties die niet meer passen bij de cultuur van wederzijds respect. Het recht van de sterkste begint te gelden.

Voor de zojuist genoemde positieve eigenschappen komt dan het woordje 'te' te staan. Kinderen reageren dan te krachtig, te stoer en smeden plannen die ten kosten gaan van anderen. De vrolijke kinderen reageren nu te lollig met humor dat ten koste gaan van een ander en/of zichzelf.

Het gedrag is onvoorspelbaar onbetrouwbaar, niet serieus te nemen en beledigend. De vriendelijke en bescheiden kinderen reageren nu angstig en te lief. Deze kinderen cijferen zichzelf helemaal weg en worden als het ware onzichtbaar. De eerste mept van de weeromstuit van zich af, de tweede maakt er een grap van en de derde geef het op. Als het onderling vertrouwen wegvalt in een groep, dan is de kans groot dat verschillende kinderen zich depressief ontwikkelen.

